

گیاهان، موجودات پرارزش



هزاران سال پیش، انسان ریشه، برگ، میوه و دانه‌های خوراکی را جمع می‌کرد و می‌خورد. او بعدها با خود فکر کرد که می‌تواند گیاهان مفید و مورد نیاز را پرورش بدهد و برای زمستان خود هم، غذا نگه دارد. به پرورش دادن گیاهان مفید، **کشاورزی** می‌گویند.

کشاورزی

شخم زدن: کشاورزان از هزاران سال پیش تاکنون، زمین را پیش از کاشتن، شخم می‌زنند. این کار در ابتدا با دست انجام می‌شد. بعدها انسان برای این کار از گاو و اسب استفاده کرد. امروزه، تراکتور جای جانوران را گرفته است.



جمع‌آوری اطلاعات

- ۱ شخم زدن چه فایده‌ای دارد؟
- ۲ کشاورزان زمین‌ها را چند بار در سال شخم می‌زنند؟
- ۳ شخم زدن با گاو بهتر است یا با تراکتور؟
- ۴ عده‌ای عقیده دارند که تراکتور نباید زیاد وارد زمین‌های کشاورزی شود. به نظر شما، دلیل آنان چیست؟

علف‌های هرز: وقتی زمین برای پرورش گیاه مناسب باشد، علف‌های زیادی در لابه‌لای گیاهان کاشته شده می‌رویند که به آن‌ها، **علف‌های هرز** می‌گویند.



علف‌های هرز در زمین‌های کشاورزی به فراوانی می‌رویند.

جمع‌آوری اطلاعات

- ۱ رشد علف‌های هرز، چه ضرری برای کشاورزی دارد؟
- ۲ در منطقه‌ی شما، کشاورزان علف‌های هرز را چگونه از بین می‌برند؟

آفت‌های کشاورزی: گاهی حشرات گیاه‌خوار به‌طور دسته‌جمعی به مزرعه‌ها حمله می‌کنند و محصولات کشاورزی را می‌خورند.



ملخ



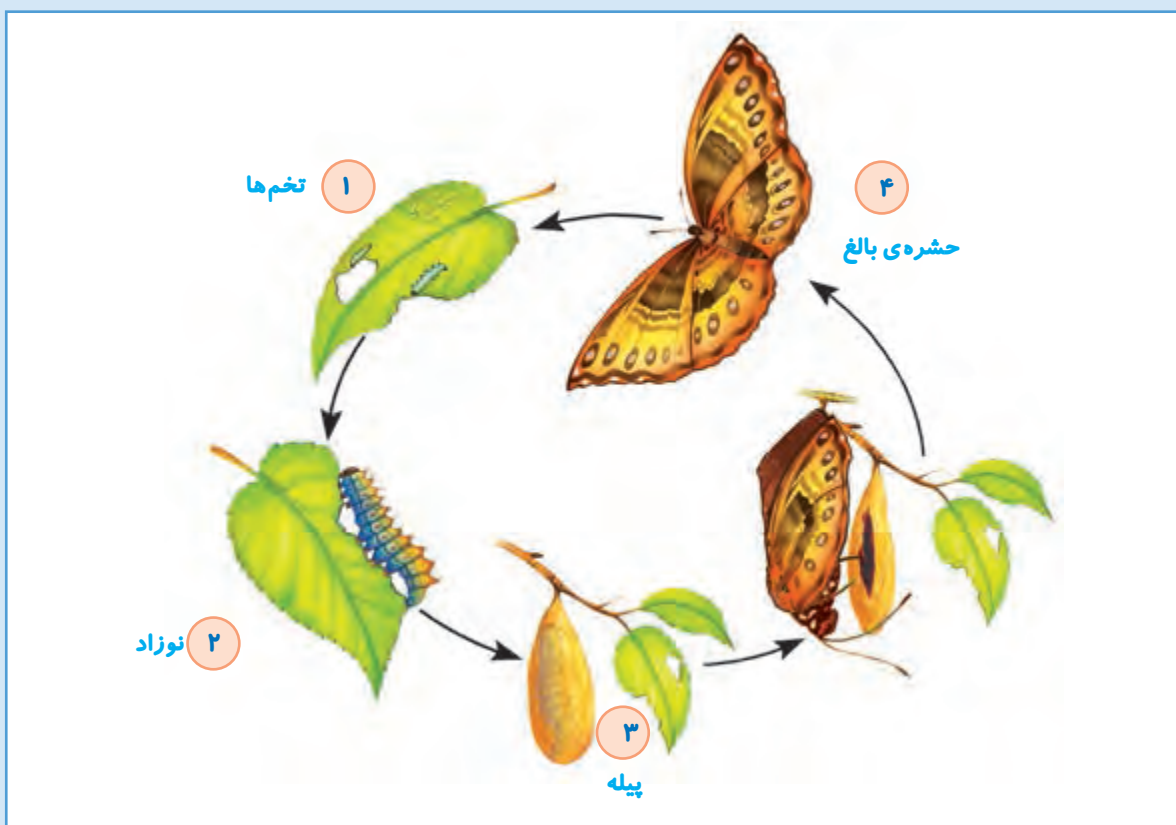
نوزاد پروانه

آیا تاکنون میوه‌ی «کرم خورده» دیده‌اید؟ کرم‌های کوچکی که در بعضی میوه‌ها مانند انجیر، سیب، گیلان یا زردآلو دیده می‌شوند، نوزاد حشرات اند.

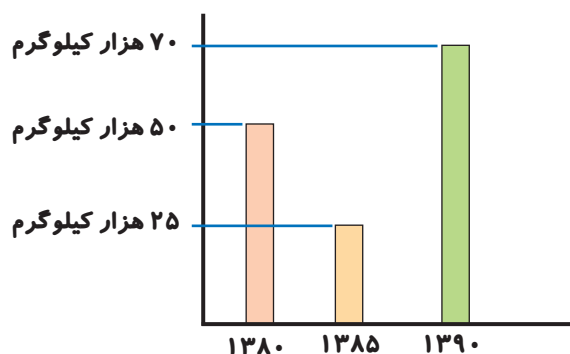
برای دفع حشرات مزاحم یا **آفت‌ها**، از **مواد حشره‌کش** استفاده می‌شود. این مواد سمی هستند و مصرف زیاد آن‌ها برای سلامت انسان ضرر دارد. امروزه دانشمندان در جست‌وجوی راه‌های بهتری برای از بین بردن آفت‌ها هستند؛ مثلاً، از جانورانی مانند عنکبوت یا نوعی سوسک استفاده می‌کنند که آفت‌ها را می‌خورند.



کار سم پاشی برای از بین بردن آفت‌ها باید در زمان خاصی انجام گیرد، تا مؤثر باشد. با توجه به چرخه‌ی زیر، بهترین زمان را برای سم پاشی تعیین کنید.



تفسیر کنید



پدر حسن کشاورز است و به روش دیم، گندم می‌کارد. میزان برداشت او در سال‌های مختلف، در نمودار روبه‌رو نشان داده شده است. این نمودار را تفسیر کنید.



فرض کنید یک زمین مناسب کشاورزی دارید و می‌خواهید در آن گندم بکارید. این کار را در چند مرحله انجام می‌دهید؟ مراحل کار خود را به ترتیب یادداشت کنید.

 ۱

 ۲

 ۳

 ۴

 ۵

محصولات کشاورزی

در هر استان، محصولات کشاورزی به خصوصی وجود دارد. البته بعضی محصولات مانند گندم، در بیشتر استان‌ها به دست می‌آید. محصولاتی مانند برنج، خرما، چای و پنبه، فقط در بعضی استان‌ها پرورش داده می‌شوند؛ زیرا برای مثال، برنج، آب زیادی می‌خواهد؛ خرما، به هوای گرم و خشک نیاز دارد و گردو، در نقاط سرد و کوهستانی به خوبی رشد می‌کند.

در زمان‌های قدیم، بردن بار از شهری به شهر دیگر آسان نبود؛ به همین دلیل، مردم برای تهیه‌ی غذا، فقط از محصولاتِی که در محلّ زندگی‌شان تولید می‌شد، استفاده می‌کردند. امّا امروزه چنین نیست و حتّی بعضی موادّ غذایی را از کشوری به کشورهای دیگر می‌برند.

..... بحث کنید .

در جدولی مانند جدول زیر، نام موادّ گیاهی را که در غذاهای خود از آن‌ها استفاده می‌کنید، بنویسید.

نام مواد	استان خود	استان دیگر	خارج از کشور
۱- گندم			
۲- برنج			
۳- سیب‌زمینی			
۴-			
۵-			
۶-			

درباره‌ی فایده‌ها و ضررهای وارد کردن غذا از کشورهای دیگر بحث کنید.



استفاده‌های گوناگون از گیاهان

نوشیدنی‌ها: بعضی از گیاهان را به دلایل خاصّی می‌خوریم. مثلاً، دَم کرده‌ی چای و قهوه را می‌نوشیم.

ادویه: فلفل، زردچوبه، دارچین و زعفران ادویه هستند و ما برای خوش مزه یا خوش بو کردن غذاها، از آن‌ها استفاده می‌کنیم. ادویه، بیشتر از کشورهای گرم و مرطوب به دست می‌آید.

داروها: آیا تاکنون خاکشیر یا به دانه یا جوشانده ی گیاهی خورده اید؟ این مواد گیاهی، خاصیت دارویی دارند و جزء گیاهان دارویی هستند. در زمان قدیم، مردم برای درمان بسیاری از بیماری ها از گیاهان استفاده می کردند که در پزشکی امروز هم از آن ها استفاده می شود. داروسازان خاصیت های دارویی بسیاری از گیاهان را شناخته اند و از آن ها برای ساختن دارو استفاده می کنند.

جمع آوری اطلاعات

به همراه یک بزرگ تر، به یک فروشگاه داروهای گیاهی بروید و از فروشنده بخواهید که نام و خاصیت بعضی از داروهای گیاهی را برای شما بگوید. سپس، آن چه را که یاد گرفته اید، در جدولی مانند جدول زیر بنویسید و به هم کلاس های خود گزارش دهید.

نام گیاه	خاصیت
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	

رنگ‌ها: بعضی از موادّی که برای رنگ کردن پارچه یا پشم به کار می‌رود، از گیاهان به دست می‌آید. در استان‌هایی که قالی‌بافی دارند، رنگ کردن نخ و پشم، بیشتر وجود دارد. بعضی از رنگ فروش‌ها، رنگ‌های گیاهی دارند.



گزارش دهید

گیاهی را که از آن برای ساختن رنگ استفاده می‌شود، انتخاب کنید؛ درباره‌ی روش تهیه‌ی رنگ از این گیاه، تحقیق کنید و نتیجه‌ی تحقیق خود را به کلاس گزارش دهید.

صنایع چوب: انسان از زمان‌های قدیم، از چوب درختان برای تهیه‌ی تخته و ساختن در و پنجره، میز و صندلی و وسایل دیگر استفاده می‌کرده است.



جمع‌آوری اطلاعات

همراه والدین خود به یک مغازه‌ی نجاری بروید. درباره‌ی انواع چوب و کاربردهای هر یک، گزارشی تهیه کنید و آن را در کلاس ارائه دهید.



گفت و گو کنید

بسیاری از مردم عقیده دارند که بریدن درختان برای استفاده از چوب آن‌ها، کار درستی نیست، اما اگر درختان را نبریم، چگونه می‌توانیم، چوبی را که برای کارهای صنعتی، خانه‌سازی و درست کردن کاغذ مورد نیاز است، تهیه کنیم؟ در مورد فایده‌ها و ضررهای قطع درختان، گفت‌وگو کنید. برای کم کردن ضررها چه پیشنهادی دارید؟